

Felvidéki Híradó.

POLITIKAI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 „
Negyed évre	2 „

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivataltalra czimezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.
Kiadóhivatal: A turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.

Hirdetések legutányosabban, árszabály szerint Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetői iroda elfogad.

Megjelen minden vasárnap.

A cseh-tót nemzetegység.*)

Irta: dr. Czambel Samu.

V.

Eddig kizárólag a tót nép nyelvének a cseh nyelvhez és a jelen irodalmi tót nyelvhez való viszonyáról volt szó, most áttérünk amaz álláspontok ismertetésére, a melyeket a kérdésben a közéletben szereplő kiválóbb férfiak elfoglaltak.

A cseh-tót nemzetegység kérdését főleg két szempontból tekintik a gyakorlati emberek. Köznyelvésségi és politikai szempontból. Azonkívül a tudomány emberei nyelvtudományi szempontból.

A csehek és a cseh-barát férfiak úgy szólva kizárólag politikai szempontból tárgyalják. A prágai „Cseh muzeum társaság” kiadott 1846. évben egy művet „Hlasowé o potrebe jednoty spisowného jazyka pro Čechy, Morawany a Slowáky” czim alatt. Magyarul: „Vélemények arról, hogy a cseheknek, morváknak és tótoknak egy egységes irodalmi nyelvre van szükségük.” E mű egybefoglalta a cseh-tót közös irodalmi nyelv mellett fölhozható összes okokat, de ezek közt egy sincs, a mely legalább közvetve politikai nem volna. Lássuk a cseh-tót nemzetegység bajnokainak véleményeit:

Palacký Ferencz, korának legnagyobb cseh történet írója: „Mielőtt a magyarok a kilenczedik században a mostani Magyarországba bejöttek, a csehek, morvák és tótok egy egységes nemzet voltak mind nyelvük, mind országos kormányuk tekintetében. A nagy Szvatopluk birodalma mindnyájukat egyesítette. („Hlasowé“ 25. l.) A cseh irodalom legregbibi emlékei világosan mutatják, hogy egykor közelebb állott egymáshoz a csehek és tótok nyelve. . . . Hogy a csehek azóta más irányban műveltek és csiszolták nyelvüket, az nem teszi őket más nemzeté éppén úgy, a mint a kettejüknél előforduló néhány eltérő szó nem jelenti a szójárásk különféleségét. (u. o. 26. l.) . . . Az irodalmi nyelv már most a cseheknek és morváknál sem egyezik a falusi ház köznyelvével, sőt megfordítva, épp úgy helyezkedett föléje a mint a tótok nyelve fölött van.”

Safarik József Pál, korának legtekintélyesebb szlávistája: Nekem erős meggyőződésem volt s most is az, hogy az Érez-hegységől Homonnáig és Bártfáig. . . az az Csehországban, Morvaországban s a magyarországi tótorságon egy és ugyanazon szláv nyelvet beszélnek, eredetileg s történetünk elején alapszabályban, most pedig különféle körülmények befolyásánál fogva két fő szójárára szakadva: a csehre és a tótra. Legbiztosabb bizonyítéka ennek az, hogy a Csehországban, Morvaországban és a magyarországi tótorságon beszélt nyelvet a nép kölcsönösen megérti. A nyelv lényege ezen tagadhatatlan egyformaságából joggal lehet következtetni arra, hogy a Csehországban, Morvaországban és a magyarországi tótorságon élő nép egy eredetű s ebből magyarazuk a nevezett nép ama szoros politikai egységét, a melyben történetünk elején találjuk őket. Morvaország és a magyarországi tótorság a kilenczedik század egész folyama alatt s kétségtelenül előbb is, egy közös fejedelmi ország kormánya alá tartoztak. („Hlasowé“ 69.)

A tótok külön irodalmi törekvéseiről szólva Safarik így nyilatkozott:

Természetellenes a tótok törekvése, mert nem az értelmi műveltség s a tótok lelki kiművelésének kifolyása, mint a művelődés további vitele, és új, magasabb foka; hanem csakis teoretikus és spekulatív elvek szüleménye. . . . E törekvés nem pozitív, történeti alapra támaszkodik, hanem eszmei, önkényesen kigondolt alapra fektetik; nem köti össze a jövőt a múlttal, hanem megszakítja azt; nem halad előre nyugodt, megfontolt lépésben, hanem sutba dobla minden eddigi fáradságon szerzett eredményt, visszaveti az irodalmat kezdetének a legelejére, visszamegy az Illiász-tól az abéczés könyvhöz. . . .

Tablic Bohuszláv, a magyarországi cseh irodalom legjobb ismerője: Szvatopluk királyságának gyászos bukása után a (Magyarországban élő) tótok kiléptek ugyan a morva és cseh honpolgárság kötelékéből s honpolgári tekintetben a magyar királyság tagjaivá lettek ugyan, de szokásaik és nyelvük tekintetében régi társaikkal örökké egyek maradtak, épp úgy mint jelenleg (1846-ban!) az oláhok, németek, lengyelek, akik ugyan különféle fejedelmeknek vannak alávetve, de nyelvük segítségével mégis erősen össze vannak kapcsolva. („Hlasowé“ 12. l.)

Kollár János, tót költő, az irodalmi panszlavizmus szószólója, a cseh-tót nyelvességű fáradhatatlan bajnoka: Mi tótok, csehek, morvák és sziléziai szlávok, a mióta élünk, anyanyelvünk és szellemileg, nemzetileg és nyelvileg sokféleképp voltunk összekapcsolva. A cseh nyelv, a mint azt a nyelvemlékekből tudjuk (!) a tótból fejlődött, ennek: léánya, mert a csehek és tótok a szláv családfának egy ágához tartoznak. A múlt évszázadokban, Erzsébet királynétől kezdve, sokan telepedtek le a tótok között Cseh- és Morvaországban. A cseh nyelv mint művelt, kieszitolt leány tért vissza az őregedő, szomszédaitól elnyomott és megvetett anyókához: a cseh nyelv a tót anyókat felfrisította, megtanította írni, olvasni. . . . a cseh nyelv tehát nem valami idegen elem a tótok között, hanem edes honi hajtás. („Hlasowé“ 124/125.)

A Cseh muzeum által összegyűjtött és kiadott „Vélemények” közül még többet is be lehetne mutatni, mert hiszen e vélemények 240 oldalnyi könyvet töltenek be, de az teljesen felesleges munka volna, mert az összes „vélemények” egy és ugyanazon alapon mozognak. Azt a nótát fűjják szüntelenül, hogy a tótok 1000 évvel ezelőtt közös politikai háztartásban, évszázadok óta irodalmi közösségben éltek a csehekkel és morvákkal.

Mi, t. i. azok, a kik a külön tót nyelv jogait hangoztatjuk a cseh-tót közös irodalmi nyelvvel szemben, nem tagadjuk a cseh-tót történeti viszonyt, de azok után, a mit a tót népnyelvnek a cseh nyelvhez való viszonyáról fent mondtunk feleslegesen tartjuk a kérdést arról az oldalról vitatni.

A történeti viszonyok véletlen történeti eseményeken alapulnak s kérdésünk tudományos elbírálásánál nem ezen *külsőségek* jöhetnek szóba, hanem a cseh-tót viszony — *lényege*.

Kiemelem újra, hogy a csehek főleg politikai szempontból tárgyalják a cseh-tót nemzetegység kérdését s a mennyiben a kérdéshez köznyelvésségi szempontból szólnak hozzá itt is a politikai mozzanat vezérli őket. Őszintén megvallotta ezt p. o. Holcéc József egy Prágában 1880-ban megjelent brosrájában. Czime: Podejme ruku Slovákum — Nyujtsunk

kezet a tótoknak. Ő, a cseh-tót irodalmi egység megújítása mellett kardoskodva, a többi közt ezt a nyilatkozatot is tette:

„Vetközünk ki a semmi jóra nem vezető önhittségből s valljuk meg egymásnak az igazat, hogy egymás nélkül nem élhetünk meg, hogy a cseh nép a tót nép nélkül épp oly semmi, mint a milyen semmi a tót nép a cseh nép nélkül. És ha mi csehek százzorta erőlyesebben védekezünk a német nyelv terjedése és befolyása ellen, végre is beadnók a derekunkat. *Tartalekra van szükségünk, a nyelvűl folyton új értet merítünk. Ilyen tartalekunk csak a magyarországi tótorság lehet.*“ (S. l.)

Cseh bolondokbák.

A cseheknek is vannak „előkelőségeik” Amerikában s így Cleveland városában is, a hol a „Volnost” czimű lap képviseli a cseh elem zszurnalistikáját. Ez a jeles lap, amelynek szerkesztője alighanem mint valamely tót zúglat kihordója tanult magyar történelmet, egyik közelebbi számában elképjen mondja el a clevelandi tótok tiltakozását a Kossuth-szobor ellen: A tót küldöttség Horák lelkész vezetésével látogatást tett a városi polgármesternél s előadta, hogy *Kossuth Lajos tót származású volt, de hogy nemzetétől elpártolt, aristokrata lett, sok tótot felakasztott, csak azért, mivel nemzeti jogaitak követelték.* A polgármester meglepődött, mert ő ismert ugyan ho mi frázisokat a szabadságról, de tetteket nem. — De oljított a magyarónok is és a Kossuth érdemeire hivatkozik stb. Lehettelennek tartjuk, hogy Horák lelkész s az általa vezetett tót küldöttség ekkorakat mertek volna hazudni a clevelandi polgármesternek, s így csak a „Volnost” szerkesztője tudatlanságának és rosszakaratának rójjuk föl egyelőre ezt a gonosz történethamisítást. Hozzáteszszük azonban, hogy a „Nár. Nov.” ezt a hazugságot megjegyzés nélkül közli! Vajjon nem szándékos és rosszakarátu visszadés-e ez a Kossuth Lajos nagy nevével és a saját szabadságával? Kossuth Lajos a népjogok, a népszabadság hőhéra! Kell-e nagyobb és infimissabb állítás ennél? Igen, akasztottak 1848/9-ben tótokat is, de olyanokat, a kik a Hurban cseh-morva esősekeivel a saját hazájuk, a saját véreik ellen (mert hisz voltak tótokból álló honvédzászlóaljok is) fogtak megvenni, vagy a kik ama válságos időkben a haza védelmét megtagadták. De hazáját, szabadságát szerető, a nemzet igaz-zaihoz ragaszkodó s azokért küzdő tótot csak Hurban és társai gyilkoltattak. Ezt írják ki a tót tölzök lapjai, mert ez a szörnyű igazság, amelyet letagadani nem lehet.

Az érzékeny „Nár. Nov.”

Abból az alkalomból, hogy a clevelandi tótok a Kossuth szobra e len tiltakoztak, de egyéb okokból is a fűváros magyar sűjtönök egy része igen élesen kelt ki a tót tölzöl hazafiatlan működése ellen s egyik-másik lapban bizony oly megistülések is voltak olvashatók, amelyek csak az illető hírlapírók heves vérmérsékletével és a jogos megbotránközással menthetők. Az efféle kifejezések, mint „agyonbunkóznai való gazficzekók” stb. semmi esetre sem valók a nyilvánosság organumaiban, ánde ilyen ok miatt a „Nár. Nov.”-nak van legkevesebb oka s joga panaszkodni, mert ő sem jobb a Deákné vásznánál. Ha ugyanis a „Nár. Nov.” szótárának a magyarságot becsürelő kifejezéseit egybegyűjtjenék, oly nomenclaturát kapnánk, amely nagyon kedvezőtlen világot vetne az életű írók műveltségi állapotára és izlésére. De a „Nár. Nov.” rendszerint még ennyivel sem éri be. Legkedvesebb tere a személyeskedés. Mikor valaki keserű igazságokat mondogat oda a szerkesztőségek s a háta mögött álló népbőlinduló nemzetiességi tölzöknak, akkor aztán — a tényeket megezáfolni nem tudván — a szerkesztőkés terére lép a tót redakció s belekapaszzkodik az illetőnek a nevébe, hivatásába, multjába és csak olyan „akási” féléről (valami beszél róla. Ittá biz ez a nyers kifá-

*) Lásd a Felv. Híradó 27. 28. 30. és 31. számát.

kasszókul is esnyább eljárás; mert a nyers kifejezés, a koromkodás elvégre is férfias szokás, de a nevelőtölgés, a névgyunylás s más effle csak a neveletlen buzgarekeknek és kofáknak a kedvtelése. A „Nár. Nov.” irodalmi izlésének szótárából ezuttal csak egy kifejezést mutatunk be, még pedig ugyanazon lapszámból, ahol Hentallert szidják az erős stílusa miatt. Arról lényegesen szó, hogy a közők, kormány az államsegély révén a tanítók kinevezési jogát élvezze, ezt a 60 forintnyi államsegélyt „*viszavág*”-nak mondja a lap. Nos, a ki tótot tud ítéletet formálhat magának a tót redakciózól izléséről.

A F. M. K. E. közgyűlése előtt.

Nem először hangoztatjuk, hogy a F. M. K. E. mai munkásságával nem vagyunk megelégedve. Nem pedig azért, mert immár evidens, hogy az egyesület mai vezetésének nincsen programja. De nem is emelkedik a helyzet magaslatára, hanem apró adminisztratív kérdésekkel seftésli el idejét.

Nem kiesinyeljük ugyan azt a törekvést, a melylye az egyesület anyagi ügyeit kívánja rendezni, azt sem, a melylye a tagok számát kívánja szaporítani. Ez azonban nem program. Az egyesület pénzügyei kötelezőleg a vezetőségnek rendben tartani; — ez tehát nem érdem. Ha nem találta rendben és azt most kell rendeznie, úgy ebből kötelességet most teljesíti az egyesület. Ezzel tehát nincs mit tetszelegni várja. A tagok számának szaporítása minden egyesületnek bevalott törekvése, mert természetes és elvitázhatalan, hogy az egyesületi bevételek szaporodásának a kitűzött kulturális célok is könyveben elérhetők.

Majd a most kiadott évi jelentés is azt mondja, hogy „Nagyszabású eredményekkel ugyan nem, de a pénzügyi helyzet állandó és tartós javulásával számolhatunk be.” „Az egyesület tagjainak száma folytonosan szaporodik s vele együtt, ha nem is valamelyes nagy arányban, de évről-évre gyarapszik az egyesület vagyona is.” Mindezt szívesen és helyeslőleg vesszük ugyan tudomásul. Azonban vajmi eskély az, a mit az egyesület a társadalmi téren kifejtett tevékenységével felutathat. Az a körülmény, hogy az elmúlt ében 17 új népkönyvtárt szervezett, alig jöhet számításba, névra azt, hogy e célra Wlassics miniszter 3000 k. államsegélyt engedélyezett, Darányi főminisztériumi miniszter pedig 15 népkönyvtárt ajándékozott az egyesületnek. Ebben legteljebb annyi tenni valója volt az egyesületnek, hogy a rendelkezésre álló könyvtárakat elhelyezze. Bár magunk is helyeslőjük, ha megfelelő helyeken és hazafias buzgalommal kezelt könyvtárakat alapítunk, mégis igen sajnáljuk az évi jelentésnek azt a részét, a mely szerint a könyvtári intézmény mindenütt, a hol csak kísérletet tettünk vele, minden várakozáson felül bevált. A nyelvhatárok magyartól anyanyelvű lakossága, dacára a nemzetiségi igazgatásnak, a mely az egész vonalon kerékkötője a magyar kultúra terjedésének, immár nem hogy idegenkednek a szellemi művelődéstől, de mint azt hivatalos jelentésünk és személyes tapasztalataink is bizonyítják, a magyar elem példáján okulva, szívesen keresi és olvassa a magyar könyveket. Ez legalább is önműtés, a melyet a Felvidéken lakó minden ember mosolygólá nyíltan fogadni. Am szervezhet az egyesület könyvtárakat és szervezzen is, azonban egyedül üdvözítőnek ezt nem hangoztassa, mert ha ezt teszi, úgy arról tesz hamisúgot, hogy a népeletet nem ismeri, arról halvány sejtelme sincs. Mert olvasási kedvhez, annak felbuzzásához nem elegendő maga a könyvtár. Hány embernek van könyve és még sem olvas. Egyesületnek kellene a ennek ápolására, ifjúsági egyesületnek, azok, a melyeknek támogatására lapunk szerkesztője még a tátrafüredi közgyűlésen kérte az egyesületet. Am azóta Wlassics miniszter is kezébe vette ez ügyet, ami hangos bizonyítéka annak, hogy indítványunk nemcsak helyes, de eldöntött is volt.

A helyt, hogy az egyesület a községek terheit érsei az óvodák fenntartásával és erre a célra évenként mintegy 60.000 koronát áldoz, bizonyára helyesebben lenne, ha ezt az összeget az ifjúsági egyesületek támogatására fordítaná, a melyeknek keretében népkönyvtárakat, dalosköröket stb. lehetne szervezni.

Ehhez hasonló indítvány tárgyalás alá is kerül majd a közgyűlésen. Résen leszünk és arra fogunk törekedni, hogy az egyesület vaskalaposait végre felvilágosítsuk tervünk helyességéről. Teljesen magunkévá esszük Jánossy Gyulának indítványát az ifjúsági egyesületeket illetőleg, mely nem egyéb, mint a lapunk szerkesztője által a tátrafüredi közgyűlésen tett indítványunk megismétlése. Ennek indoklásából átvesszük a következőket:

Egyesületünk munkaprogramjából most már tehát ki kell hagyni új óvodák kezdeményezését s az egyesületi tevékenységet oly irányba kell terelni, amely tőlajku néptünk magyarosodását elősegíti és lehetővé teszi. Ez az új irány, új működési tér, a melytől a felvidéki magyarság számbeli erejének gyarapodását remélni lehet, az iskolával s annak működésével szoros kapcsolatban van.

Legtöbb iskolában a tótajku gyermekek hat éven keresztül folyékony jártassággal sajátítják el a magyar nyelvet. De a mily megnyugtató és örvendést az iskolának ez a produktív tevékenysége, éppen oly elszomorító és lehangoló az a tapasztalat, a mely arról tanusodik, hogy az iskolában szerzett magyar nyelvi ismeretek az életben csakhamar elkállódnak s áldozatul esnek a feledékenységnek. Ez a természetes folyamánya az iskolából való kilépésnek, mert a kilépett tanuló ismét visszakertülnek a szülői házába, ahol magyar szót nem hallanak s mivel egyáltalában nincs alkalma a szülői házában magyarul társalogni, iskolában szerzett magyar nyelvi ismereteik lassankint elmosódnak az emlékezetükből.

Élitéli ezután Lőrinczy Gyula azt a javaslatát, a melylye a földmivelő nép igényeinek megfelelő Vademecumot akar iratni és ingyen szétosztatni. Majd így folytatja:

A tót nép kezére szánt magyar könyv e szerint semmi körülmenyek között sem fogja a magyarosodás ügyét előbbre vinni úgy, a miként azt az indítványozó hiszi és gondolja. Nem lesz ez irányú különösen nemzetiségi vidéken, hol a nép természetszerűleg idegenkedik magyar könyv olvasásától s nem szívesen lát ily könyvet gyermeke kezében sem. Az ingyenessé szétosztásra szánt magyar könyveknek a sorsa ezek szerint előreláthatólag nem valami ígérlesem méltó lesz. Idő előtt elfognak kállólni ezek a könyvek az ifjúság kezében, mint elkállódtak annak idején a Mikszáth-féle „Magyar társalgási lezelek” című füzetek, melyek ezrével osztattak szét a tanuló közt, de a melyekből ma már hirmondónak sem maradt egy sem.

Az iskolából kikerült tanuló ifjúság magyar nyelvi ismereteinek állandósítására és tágítására, egy szóval a magyar beszéd elsajátítására a legalkalmasabb faktorok az ifjúsági egyesületek, melyeknek megalkalmazását a közköztársasági kormány legujabban kibővített rendelkezésében az állami és községi iskolai tanítók előrendű feladatául tűzte ki. Az ifjúsági egyesületek kötelezőleg a tankötelező kort már betöltött, a 21 ik életévét azonban még meg nem haladott ifjak léphetnek be. Célja ezeknek az egyesületeknek tisztán az, hogy az iskolában szerzett magyar nyelvi ismeret a feledékenységétől megmentessék és hogy az ifjúság magyar nyelvi ismeretkora a teljes jártasság és a biztos társalgási képesség fokáig kibővítsék. Az ifjúsági egyesületektől sokat lehet várni, mert a magyarosodás követelményeit gyakorlati alapon valósítják meg. De hogy ezen egyesületek prosperálhassanak és a munkájukhoz fűzött várakozások minden irányban megteherhessenek, a magyar társadalomnak minden lehető el kell követni, hogy a tömörülés és egyesülés akadályai el legyenek hárítva az utból. Tót községekben magyar nyelvi ifjúsági egyesületek csak úgy érvényesülhetnek, ha az egyesületekbe való belépés díjairól tiltó szót sem lehet, mert ha a belépés bármily eskély anyagi megterhelést fog okozni, a tanító minden fáradozása meddő marad s az egyesülés nem jön létre.

Nekem ezek után az az indítványom, hogy egyesületünk Lőrinczy Gyula indítványának mellőzésével Selmezbányán tartandó közgyűlésen határozatilag mondja ki, hogy az ifjúsági egyesületek szervezését és a szövetkezett vármegyék területén tőle telhetőleg támogatni fogja, erre a célra költségvetésileg 15.000 koronát szavaz meg, mely összeg az ifjúsági egyesületek segélyezésére és a e téren érdemeket szerzett tanítók jutalmazására fordíttatik.

A mint az évi jelentés mondja az egyesületnek programja is lenne, még pedig *gyasdasági*. Hogy azonban az miben állana, az még csak sejtetni sem enged. Nekünk csak azt ajánlja, hogy az anyagiak felől elmélkedjünk.

Reméljük azonban, hogy ha megkérdeljük, majd meg is mondják, hogy mi a tervük. Megkérdéztük tehát s majd olvasóinkkal is megismertettük.

A tureseki hős emléke.

Körmöczbányá 1902. aug. 20.

A körmöczbányai Magyar egyesület, mely feladatát oly hazafias lelkesedéssel teljesíti, újában ismét kegyeletesen módon áldozott a letltt nagy napok emlékének. Kossuth Lajos születésének századik évfordulója ünnepe-

lését egybekapcsolta annak a síromléknek a leleplezésével is, a melyet az egyesület Kemnitzter Károly honvéderősnagynak, a tureseki hősnak, sírhalmán állított.

A tureseki honvéderősből leleplezése alkalmából, valamint az emléknél évenként megtartani szokott ünnepségek ismertetése során többszörösen megemlékezünk a megényk terültt len lefolyt dicső küzdelemlről, melyet a mai ünnepség kapcsán a következőkben foglalunk össze:

Alsó-Turesek turócmezeyei faluban, a melyet a Jánoshegyi fensik választ el a körmöczbányai katlanszerző völgytől, 1849. jun. 16-án Aulich hadtestének előrrse állott. A nagy hő és kemény hídég miatt a hegyoldalokra nem állítottak őrszemeket. Mikor ezt Gütz tábornok megtudta, egy pánszálv kém vezetésével a Pükelstein-i hegyvernyet seregével megmászta s a Szent Antal szobornál táborozt mellett tanyázó honvéd-őrsapatot megselepte. A honvédek parancsnoka Suska hadnagy, a ki épp az nap nyerte a tisztj rangot, homlokán golyótól tátáva elesett. A többiek megadták magukat. A váratan megselepetés kesső éjjel érte a magyar sereget, a faluban levő honvédek a jánoshegyi fensikra húzódtak. A Körmöczbányán levő Aulichot futárall értesítették a támadásról. A tábornok pítymallatkor Horváth őrnagyot egy zászlóaljall és több ágyúval a baloldali fenyesve rejtette, Turesek falu ellen pedig Marsovszky vezérlete alatt több rohamoszlopot indított. Az osztrákok a falu bejáratánál kidöntött fákból hármas torlaszt emeltek. Prommayr Deuschmeister-erzsedelli kapitány a falu feletti juhalokba néhány száz katonát rejtett. Így várták a honvédek támadását. A magyar rohamoszlopok élén a tiroli vadászok nyomultak a falu ellen és a fenyes jobboldali kanyarulatán felállított ágyúk fedezete alatt, a koremsa elől az osztrákokra tüzeltek. Mikor ezek visszavonultak, elszántan a faluba törtek. Ekkor azonban a juhalokba rejtett németek kirohantak, a 142 főnyi honvéderősből körülkörtették és megadásra kényserítettek. E balsikerű első roham után a második rohamoszlop élére Kemnitzter Károly, egy budapesti előkelő polgárcsaládból való honvéderőrnagy állott. Csapata azonban az öldöklő puskatűzben inogni kezdett, mire a hős kardját bojtján karjára függesztve, két honvéderő korán ragadt és velők a koremsa felé tört.

A honvédek a lelesített példára elszántan követték. Az osztrákok ezúba veszik a hőst, az egyik honvéderő lövők, egy másik golyóval Kemnitzter jobb karját zuzzák szét. Kemnitzter is földre rogy. Az utána szuronysegeve előre törő honvédek megriadnak és visszavonulnak.

Most már az osztrákok nyomulnak elő s az utczen levő Kemnitzter szuronyokkal hét helyen keresztül szurják. Az osztrákok egészen az erdő alá nyomják vissza a honvédeket. Ez idő alatt Píttner, a tureseki bírő fia s Leheozky Pál, a koremsáros fia felkapták a hóról az eszméletlen levő dalásis termeltt hadnagyt és bevitték az ivóba. A hős teste olyan volt, mint egy átlukasztott rosta. Lélekvészítelkor a levegő is hallatszott átlukasztott mellkasán s a vér szőreségve ki s be járt rajta.

Ezalatt az elkeseredett honvédek az osztrákokat Horváth őrnagy zászlóaljának gyilkos kártaézápora és sortíze után a faluból kivettek. Csata után Kemnitzter, kettős lunkba esavarra, szánon Körmöczbányára vitték a város felkés főbirájához Campione Sándorhoz. Itt tántogó sebeit azonnal kímosták, bekötötték. De már a leggondosabb ápolás se menthette meg az életnek. Másnap, jun. 19-én 40 éves korában meghalt és Suska hadnaggyal együtt teljes katonai gyászompával temették el.

Sírájt évek hosszú során át friss virággal borított menasszonya, aki mindig mély gyászban jelent meg elesett vőlegénye hamvainál. A hős nyugvóhelyét eddig nagyon szerény kis sírkő jelölte. A Körmöczbányai Magyar Egyesület azonban lelkes írtkárának, *Bellaug* Aladár főreáliskolai tanárnak kezdemérem most díszes sírkövet állít a szabadsághősnak.

A síromléket 19-én leplezték le a Kossuth-ünnepélyen.

A sírkő homlokzatán ez a verssor áll:

Mely a hazáért élt, a hű kebel,
Földjét termékenyítve hamvad el,
És szelleme a sír körül marad
Tettekre intvén az utódokat.

(Eötvös. Mohács.)

HIREINK.

— **Ünnepélyes istentiszteletek.** Ő Felisége apostoli királyunk 72-ik születésnapja alkalmából a turóc-szent-mártoni róm. kath. templomban Cserey Emil esperes tartott ünnepélyes istentiszteletet, a melyen az állami és megyei tisztviselők ifj. *Júsh* György főispán vezetésével alatt megjelentek. Hasonlóképen ünnepélyes istentiszteletet tartottak Szt.-István napján is.

A. F. M. E. E. selmezbányai közgyűlésén a turóc-ármvegyei választmányt ifj. **Justh** György főispán a választmány elnöke és **Berez** Gyula kir. tanfelügyelő, az igazgató választmány tagja, fogják képviselni, akik e czélból f. hó 26-án a reggeli személyvonattal indulnak el Selmezbányára. Mindenestremé kívánatos lenne, ha az egyesület tagjai minél számosabban esatlakoznának, hogy választmányuk minél nagyobb számban lenne képviselve.

— **Uj pánszláv lap** indult meg Rózsahegyzen „Liptovszke Oravske Noviny“ czimmal. Felelős szerkesztőnek **Styk Aurél** alsókubinai lakos van megnevezve, aki a hírhedt „Tátrabank“ alsókubini főokmányi könyvelője és ismert pánszláv agitátor. A lap a lipótvármegyeyi tót-ság számára készült és az első szótól az utolsóig egyebet sem tesz, mint igzat a magyar állameszme, a kormány és a törvényhatóságok hazafias szellemű vezetése ellen. Mutatvány és egyszersmind első számban különösen heves támadást intéz Armvegye törvényhatóságai bizottsága ellen, amért legutolsó májusi közgyűlésén magyar embert választott meg szolgabíróként és tiltakozik az ellen, hogy magyar iskolákkal halmozzák el azt a megyét, amelyben szerinte 80,487 tót, 227 zsidó és csak 1494 magyar lakik. Ezekben az iskolákban — írja a tót lap — azt akarják, hogy a gyermekek magyarul tanuljanak, szerencsére azonban csak pár szót tanulnak meg és azt is elfelejtik, amikor vakációra mennek. Semmi olyanra azonban nem tanítják a gyermekeket, a mi az életre valóban szükséges. Ilyen hangnemben van tartva az új lap elejétől végig, de azért egyelőre még semmi hír sem hallatszik arra nézve, hogy az ügyesség a lap szerkesztőségét felelősségre vonná, pedig az új hivallap nem politikai jellegű, cautioja hír szerint (legalább Arvánban) nincs, de még ha volna is, nagyon is rászólgálna a hatóság különös gondjaira, mivel nyilvánvalólag nem czélok egyebet, mint a nép fanatizálását és félretvezetését és előfizetési ára — egész évre 75 krajczár — már maga is elárulja, hogy legfőbb vágya a minél nagyobb mérvű terjedés. Igen kívánatos volna, ha a kir. ügyész érdeklődne a „Liptovsko-Oravske Noviny“ viselt dolgai iránt, mert a sajtótörvény elég érlely intézkedést tartalmaz az efajta igzatásokkal szemben.

— **Kinevezések.** A znióváraljai állami tanítóképző intézet most végzett növendékeit közül **Lichter** János a budapesti „Kotlid“ árvaházhoz választották meg. **Pozbe**cs Gyulát a verbó-laydai, **Kozsra** Pált a krajnadolnyai és **Velis** Gyulát a lubina-írudsarovezi állami elemi iskolához rendes tanítókká nevezte ki a vallás- és közoktatástügyi m. kir. miniszter.

— **Súlyos beteg**on fekszik dr. **Lehotzky** Antalné volt orsz. képviselőnek neje. E miatt **Lehotzky** Lajos kir. ítélő táblai bíró és neje, kik Turóc-Szt.-Mártonban nyaraltak sürgősen Budapestre utaztak.

— **A tótok Baltik püspök ellen.** A tót nemzetiségi igzatások immár odáig jutáltak a Felvidéken, hogy nemcsak egyesek, de egyházi tiszteltek is egész nyíltan állást foglalnak azok ellen, a kiknek meg van az erkölcsi batorságuk, hogy magyar érzelmeiket tápláljanak. A nemzetiségi türelmetlenségnek megbotránkozó megnyilatkozásáról kapunk értesülést. Az ág. evang. egyházkerület bejelentette a miavai egyházközösgének, hogy **Baltik** Frigyes dr. ág. evang. püspök augusztus 30. és 31. napján meglátogatta Turólunka és Miava közösgéket. Az egyházközösg, a püspök fogadtatásának részleteit megbeszélendő, augusztus 5-én ülést tartott. Az ülésen **Stefanik** Izor lelkes erős támadást intézett a püspök ellen s indítványára az egyházközösg határozatlanlag kimondta, hogy miután a püspök, nagy magyar érzelmeivel fogva, mintegy megtagadta saját tót nemzetiségét, a két egyházközösg kizárólag tót nemzetiségű hivatelt nem érdemli meg azt, hogy általuk ünneplésen fogadtassék. A püspököt emnélfogva a közösg és a politikai hatóság fogja fogadni, a mely erre nézve már utastást is kapott.

— **Közlönvont** fogja haza szállítani azokat az iskolás fiukat és lányokat akik **Ruttikárol** látogatójak a turóc-szent-mártoni állami elemi, polgári és felsőkörökdelmi iskolák. Ez a vonat Turóc-Szt.-Mártonból déli 12 óra 15 perczkor fog indulni és igénybe vehetik azt nemcsak a vasuti alkalmazottak hanem, mások gyermekei is, a szabályszerű menetid megfizetése mellett. A ruttkaiak hálsán vehetik a miskolczi útvezetvésgenek ezt a humánus intézkedését, mert már-már arról volt szó, hogy a délvonalt korai érkezése miatt a ruttkai tanulókat az itt lakásra köteleztessenek.

— **Nyári mulatság.** A kisselemczi önkéntes tüzoltó egyesület új szertárákat beszentelése alkalmából, ma délután nagy nyári táncmulatságot rendezte, a melyet az új szertár épület környékén és szobáiban fognak megtartani. A meghívókat az egyet paranesnoka br. Révay László adta ki.

— **Stabnyafüredőről** jelentik, hogy onnan a vendégek egy része már megindult ugyan, azonban a beállott melegebb napok újabb vendégeket is hoztak úgy, hogy ott még mindig elég élénk élet van. Ebben az

esztendőben a turóciak is mind sürűbben keresik föl Stabnyafüredőt, a mi ha fokozatosan így halad, megyneknek ez a szép ürdője, ismét jobb napokra számíthat.

— **Rákóczi kiállítás Kassán.** Esztendőre, 1903-ban lesz kétszáz éve annak, hogy **II. Rákóczi** Ferenc kurucz tóratóti a Beszkeidek alján meglarantak a magyar „Recurdesunt vulnere gentis Hungariae“ gyujtó szölamai a magyar nemzet elnyomott közérzetét lángrohbantották. Kassán a Rákócziak egyik legkedveltebb tartózkodási helyén most mozgalom indult, hogy a kurucz szabadságharc kétszázéves fordulóját méltó módon megünnepeljék. Rákóczi-kiállítást akarnak rendezni egykorú erélyekből, a mely az 1670-ben kezdődő s a szathmári békével végződő szabadságharcokról plasztikus és tanulságos képet adjon a szemlélő utókor kegyeletének. A kiállítás védműköszédd: gróf **Apponyi** Albert a képviselőház elnöke, dr. **Bubis** Zsigmond Kassa tudós püspöke, gróf **Csáky** Albin a főrendiház elnöke, gróf **Károlyi** Sándor és gróf **Zichy** Jenő valóságos belső titkos tanácsosok vállalták el. Ezen hazafias vállalkozás sikeressé tétele érdekében a kiállítás előkészítő-bizottsága már ezuttal felkéri mindazokat, kik a Rákóczi-korra vonatkozólag (1670—1711-ig) bármilyen erélyek felett rendelkeznek, hogy az erélyek átengedéssal járuljanak hozzá a kiállítás arányának impozánsá tételéhez és sziveskedjenek ebből számláikat **Gerlóczy** Gézával, mint az előkészítő-bizottság elnökével (Kassa, Fő-utca 4.) közölni, hogy a bizottság a kiállítás méreteiről a kellő tájékozást megszerezhesse és a megfelelő intézkedéseket megtehesse. Köszönettel veszi a bizottság oly értesítést is, mely felvilágosítást nyújt arról: hol találhatók a kurucz szabadságharcokról vonatkozó erélyek. A Rákócziak turócmegyeyi vonatkozású történetét lapunk már huzamosabb idő óta közli. Bizonyára lesznek itt erélyek is, a melyeknek tulajdonosai hazafias szolgálatot teljesítenek, ha azokat a kiállítás céljaira átengedik.

— **Bücsüszó.** Alsó-Kubinból való távozásom alkalmával fogadják az alsó-kubini s általában armvegyey ismerőseim a leghálásabb köszönetem kifejezését azon barátságért s jóakarattért, melyvel körültekintően találkoztam. **Rissányi** József, áll. felső keresk. iskolai igazgató. Ezen bücsüszó csak Arvának szól. Birjuk a távozó igazgató ígérését, hogy működése új helyén, Beszterezebányán is barátai marad lapunknak. Kivánjuk neki, hogy jól érezze magát ottan.

— **Negyedszázados jubileum.** Liptó-Szt.-Miklósról írja levelezőnk. A lipót-töröczi ó. es. és kir. fensége **József** főherczeg magas főúrnöksége alatt álló önkéntes tüzoltó egyesület f. hó 17-én Liptó-Töröczön fennállásának negyedszázados jubileuma alkalmából emlékünnepélyt rendezett. A megjelenő közönséget **Bohus** Péter fogadta a diszkupá előtt. **József** főherczeg **Puchly** György főparanesnok által képviseltette magát, ki megbízatásának szép beszédben tett eleget. Utána **Unger** Ede közönte meg a közönségnek a szives megjelensét. **Plathy** Zsigra r. k. plébános magyar és tót nyelven intézett az egyesülethez buzdító beszédet. **Ballo** Rudolf megyeyi főjegyző a zászlóanyának öv. Matuska Péternének mondott köszönetet az értékes zászlószalagért, melylyel ez alkalommal az egyleti zászlót feldiszitette. **Kovalszky** János tornózi kath. pap beszéde után 44 müködő tagot diszitettek fel érdemkereszttel. Az ünnepély után banket volt, melyen Ö Felségét a Királyt, **József** főherczeget, Magyarország első tüzoltóját, a zászlóanyát, Liptómegey tisztikarát, a kormányt és a szabadelvűséget közöntötték fel. **Puchly** János a magyar hazát éllette. **Darányi** miniszter szép leír. kérésztében 20 koronát. **Angyal** József képviselő 40 koronát küldött a derék és hazafias egyesületnek. Este a mezőváros ki volt világítva. Az őrtanya előtt megtétektes ezülszálból ki volt állítva az egyesület irattára, mely sok érdekes iratot és sürgönyt tartalmaz.

— **Tótok üdvözli távirata Strossmayerhez.** Csak most tudjuk meg, hogy a muzeumi tót egyesület és a Zsivena közgyűlését demonstrációra is felhasználták tótoink, amennyiben **Strossmayer** horvát püspököt, a dühös magyarfalót és pánszlávot doktorságának 60 éves jubileuma alkalmából sürgyben üdvözölték. A táviratban „*délzaldóvok püspökének*“ és „*Mitzenásulnak*“ tisztelek, továbbá „*nagy szelvének*“ és magas egyházi fejedelmek. A távirat a magyar állam pénztrázhóhoz helyettesíti nyugdíjat élvező „*Ján Francisei*“ írta alá. A sürgöny horvát nyelven így végződik: „*Zivio veliky biskup jhoslaviansky na mnogaja i blagaja lieta.*“ — Ezt a demonstráló pánszláv izl sürgönyt egyébiránt nem kézbesítették a Stájerországból nyaraló püspöknek, mert állítólag Budapestet lefoglalták s nem továbbították. De vajon a lefoglalt sürgönyre rátette-e kezét a kir. államügyész? Mert ha a sürgönyt le kellett foglalni, úgy ekkor annak küldött, első sorban pedig annak aláíróját, mint a magyar állam nyugalmazott tisztviselőjét

kérdőre kell vonni és megbüntetni. Mert az már mégis csak türelmetlen állapot, hogy holmi kulturagyestülők közgyűlések üve alatt összecsdülőt tót, cseh, morva, orosz stb., hogy a magyar nemzet ellenségét tüntetőleg ünnepelejk, még pedig ez esetben azt a pánszláv püspököt, akit már eddig a királyi is rendreutastított veszedelmes politikai üzelméiert. — A távirat küldői mint „*nagy szelvének*“ üdvözli **Strossmayer**et, tehát tüntetni merészkednek a püspöknek ama eszeveszett szláv nemzetiségi politikája mellett, a mely ellen a magyar kormány, sőt maga a korona is fölemelte tiltó szavát. A távirat lefoglalásával most már annyal is kevésbbé tekinthető befogeztetnek ez a tüntetési ügy, mivel a tót tüzoltó organuma f. é. 96. számában a távirat egész terjedelmében közli.

— **Amerikai tót „előkelőségek.**“ Elmondtuk amugy nagybánok lapunk múlt számban az amerikai tót pánszlávokra vonatkozó véleményünket, s nehogy azzal rá-dolhasson bennünket valaki, hogy látatlanba itélkezünk az amerikai tót nagyságokról, akiknek **Kossuth** Lajos szobra nem kell, egy amerikai járt embert szólaltatunk meg, aki a következőket írja: „Az itteni tót papok többnyire a pánszlávusok szolgálatába állanak, ami egyike Amerika legüdvözlemből üzelméiert; az ezzel foglalkozó nemcsak hogy csengő rebelekbe válható érdemeket szerez, de egyszersmind üzletét is ez uton szilárdíthatja meg legjobban; mert fanatikus szlávjaik, — pedig itt rövid időn az mind, — csak oly üzletembert pártolnak, ki nyelvtükön tud és szájuk izéhez alkalmazkodik. Csodálatos, hogy az amerikai pánszlávusok egyenesen s kizárólag Magyarország ellen van irányítva; feje olyan egyen, ki legjobban szeret „*özigánnyal*“ mulatni,“ mi azonban nem akadályozza, hogy **Pittsburgh**ban megjelenő újságának czimlapjára ki ne nyomassa a lánczokra vert tót rabot, kit korbáccsal ver két vármegyey hajdu; e czég beajánlásának legjobb módja szlávjaik előtt. Megjegyzendő, hogy ez az uriember még Amerikában is tekintélyesnek mondható tókt szerzett a nép ülyetén „*vezetéséből.*“ (Ha nem eszlándok, úgy ez a jeles „*vezető*“ előkelőség“ a „*Nár. Nov.*“ multikori táviratának a küldője. Szerk.) Ezen és hasonló nemzetiségi igzatásokra az amerikai államok kormányai csak az utóbbi időben kezdenek némi figyelemmel lenni s több helyütt elrendelték az angol nyelv oktatását a felekezeti s nemzetiségi iskolákban. (Ideje is már! Szerk.) Jogi ügyekben, valamint más ügy-bajos dolgokban népünk szivesebben fordul ügybírókhoz, mint konsultusainkhoz, avagy a beföldi (amerikai) hatóságokhoz; természetesen azért, mert am azok mindig rendelkezéstkre állanak minden formalitás nélkül, előzékenyek, nyájasak hozzájuk, sőt még meg is urazzák őket, — míg pénzt gyantának nálok. Ugy ezen ügybírók, mint odáig üzlettel foglalkozó hazánkiai általban vagy a népből váltak ki természetes intelligenciájuk következtében, vagy pedig már idehaza is többé-kevésbbé üzleti vagy irodai ügyekkel foglalkoztak. Évi 24 dollárért minden irástudó polgár vehet magának közjegyzőt patenst, melynek alapján minden további felügyelőt vagy ellenőrzést nélkül végezheti müveit. — Ily patensttel felszerelve ez ügybírók megkezdik a már most szabaddalmazott foztagatást; kiállítanak ök mindenféle okmányt, mindenféle nyelven, a miből persze sokszor a legjobb akarattal lehet a felek szándékát kiolvasni. Ime ezek azok a tót „*előkelőségek,*“ akik 2000 dollárt adtak össze, hogy **Cleveland** polgármesterének a **Kossuth** szobor ügyben hozott határozatát megdöntésé a magyar kormányt megzsekkeltessék. Valóban, ideje már, hogy ezeket a mondva-esinált híresfirmákat eredeti formájukban mutassa be kormányunk az Egyesült Államok kormányának, a mely hivata van ugyan a szabadság megörzöcsére és megvédésére, de a professionaliz gaszgató nem türelmi meg pírálás nélkül.

— **Uj divat** cziml multikori közleményünkre vonatkozólag a következő levelet kaptuk: A „*Felvidéki Híradó*“ 32-ik számában „*Uj divat*“ czimen egy közlemény jelent meg, a mely ugyan reám vonatkozik, de a melyet kötelességemnek tartom igazság szerint következőké helyreigazítani: Az illető vasuti alkalmazott, előbb az egész asztaltársaságot, minden ok nélkül sértett meg; rendre utastításon után, pedig egyenesen engem, még durvább sértéssel illeltet, a miért azután kellő és öt megillető jutalomban részesült. **Blatniczán**, 1902. aug. hó 11-én. **Duchaj** János. — Közöljük ezt a „*helyreigazítást*“ de minthogy senki sem lehet a maga ügyének bírója, a történeteket ma sem helyeseltük. Nagy baj lenne, ha ilyen dolgok mindennaposokká válnának.

— **Iskolai értesítés.** A turóc-szt.-mártoni állami elemi iskolában és kisedőlvonattól az 1902/3. tanévi beiratások szeptember hó 1. 2. 3. és 4. napján d. e. 9—12-ig és d. u. 2—4-ig fognak megtartani. Az ismétlő tankötelesek beiratása szept. hó 14-én, vasárnap d. e.

8—11-ig ejtik meg. — Az elemi iskola I. osztályába jövő gyermekek születési bizonyítványai — a minck be-szerzése költséggel jár — bemutatni nem kötelesek, e helyett azonban a belligyminiszteriumnak erre vonatkozó rendelkezése értelmében az illetékes anyakönyvezetőtől kívánatra és díjtalanul egy, pusztán az iskolai beíratás céljaira szolgáló igazolványt kapnak s ezt a beíratáskor magukkal hozni tartoznak. Azon szülők, kik szegénység-güldéket fogva tartanak igényt tandíjmentességre, ezen-tül nem külön szegénységi bizonyítvánnyal fogják e jog-címüket igazolni, hanem azt a beíratásnál egyszerűen bejelentik. A kik pedig a tandíjmentességben más egyéb alapon kívánnak részesülni, azok ez iránti kérvényüket — a kir. tanfelügyelőséghez ezimeze — a beíratáskor az igazgatónál nyújtás be. A beíratáskor minden gyer-mek szülőjével ill. gyámjával tartozik megjelenni. Tur-Szt. Márton, 1902. évi augusztus hó 21-én. Az igazga-tóság.

— **Leszámolás és nyilvános köszönet.** A Tu-róczmezei Jótékony Nőegylet 25 éves fennállásának jubileuma alkalmából 1902. aug. 10-én Stubnyafürdőn rendezett hangverseny és táncmulatság bevételeiről és kiadásairól a következőkben számol be a rendezőség: I. **Bevételek:** 109 személyi belépő jegyért=327 kor., 20 családi belépő jegyért 160 kor., fellépítésekkel, jegymegváltásokból és adományokból 284 kor., tombolajegyekért 490 kor.; az összes bevétel e szerint 1261 kor. II. **Kiadások:** A rendezőség számlája (zene stb.) 175 kor. 6 fill., nyomda számlája 41 kor., Dávid J. számlája (a színpad szállítása stb.) 24 kor. 10 fill., a nyeremánytárgyak gyűjtőinek számlája 6 kor. 66 fill., az összes kiadás e szerint 254 kor. 72 fill., amely ösz-szeget levonva az összebevételből mutatkozik **tiszta jövedelem 1006 kor. 28 fill.** Ez az öröndetes anyagi eredmény több körülménynek köszönhető. Első sorban felülmentő, hogy az összes nyeremánytárgyak adozás-utján szerettek be s így ezekre költség nem volt. A tombolajegyek elárúsítása körül nagy tevékenységet fej-tettek ki: Justh Ferencz gr. Bathányi Mária (175), Zorkóczy Tivadarné (115), Kossuth Ella (55), Dávid János (50), Tomesányi Pál (45), báró Révay Gyuláné (25), Holbay Lajos plebános (5), Szofa esperes (5), Ko-losy Miklós (15). A zárjelben kitért számok az ezen ezimet beszolgáltatók koronázászegek jelzik. Fellépít-zettek, jegyeiket megváltották, a tombola költségeire adakoztak: id. Justh György 25 kor., ifj. Justh György

és Justh Ferencz 20—20 kor., Justh Kálmán 12 kor., Erdély Sándor, Majorossy János, öz. Beniczky Mártonné, Rakovszky Iván, Ujhelyi Attila, Monogyi Gézáné, Kuffler Zsigmond, Schultz Lajosné 10—10 kor., öz. Zsoldos Ferencz 7 kor., Akantisz Odónné 6 kor., Rátuska Ti-vadar, Perl Zsigmond, Schönaiich Viktor, Náthan Róza, Perl Albert 5—5 kor., Keviczky Imréné, Szmracsányi Áristid, dr. Bolemann János, Ujhelyi Gusztávné, Kossuth Viktor, Bertsch Ottó, Szmrkovszky Cзыrillné, dr. Strausz Mózesné, Grossmann Arminné, J. D. 4—4 kor., Keviczky H., Gizi néni, Roll Béla, Párvy Endre, dr. Messinger Mór, Kiss Jenő 3—3., Berger Berta, Löwy Zsigmondné, Oláh Géza, Löwy Mór, dr. Jezenszky Sándor, Eördőgh Odón, Richter János, dr. Lax Adolf, Keviczky Imre, Kohn Hugo, Náthan Henrik, dr. Haas Jakab, Szmrkovszky Cзыrill, Eibensteiu Sándorné, egy légelet fűrdővendég 2—2 kor. St., 1 kor. Nyeremánytárgyakat adtak a tombolához Stubnyafürdőn: Erdély Sándorné, id. Jeszen-szkyné, Jezenszky Sándorné, Justh Ferencz gr. Bathányi Mária (Tót-Próna), Dávid Gyuláné, Révyné, dr. Boross Bólané, Roth Emilné, Sztránszky és Grexa János. Tur-Szt. Mártonban: Vrabler Miksa egy likörkészlet és két pár váza, Reöthy Vladimiré Petőfi összes költemé-nyei és egy ékszersdoboz, Kertész Jánosné kenyérgöcsös, Akantisz Odónné 6 korona, Boldis Ignaczné 1 pár fal-i tányér, 3 drb. nippes, 1 drb. sörös kancsó és egy éjjeli méces, Dávid Ferencz 2 drb. fal tányér, Bindfeld Armin 1 drb. kulestartó és 1 drb. újságtartó, Moskóczy Ferencz 1 emlékkönyv, 1 szivartartó és 2 nippes, Grossmann Miksáné 1 legyező és 1 türlőkőző, Haas Ja-kabné 6 drb. nippes, Fischer Lajos 1 drb. időjelző és 1 mellszobor, Löwy Mór 2 korona, Fischer Arminé 1 mellszobor és 8 más tárgy, Singerné két női kalap, Kuffler Zsigmond 10 korona, Oláh Géza 2 korona, Perl Zsigmond 5 korona, Spitzer Gizella feketekévy-készlet, Öz. Révay Sándorné 1 likőrtartó, 1 hamutartó, 1 gombostűtartó, 1 óratartó és 1 söriskancsó, dr. Strausz Adolfné 6 drb. nippes, Öz. Rakcsányi Gusztávné 1 kép-Holländer Gizella 1 pénztárcza és 1 bajuszkötő, Fried Miksa 4 esomag tea és 1 pénztárcza, Lax Adolfné 1 tájkép, Schwartz Kálmán 2 doboz bonbonier, Hudák Endréné 1 üveg „Unicum“ likör, Hoffmann Edéné 2 drb. nippes, Erdődy Györgyné 1 asztalfutó és 1 gyümölcsös-tál, Berger Edéné 2 korona, Beniczky Akosné 6 drb. nippes, Keviczky Istvánné 1 drb. chinaezist kenyérkö-sár, Michnik Gyuláné 2 drb. vasa, Keviczky Imréné 4

korona, Borbély Kálmánné 1 üveg likör és 1 késtartó 6 késsel, Schwarz Vilmosné 2 falitányér és 2 váza, Patsch Vilmosné 2 virágtartó, dr. Strausz Mózesné 4 korona, Gross-mann Arminé 4 korona, Löwy Zsigmondné 2 korona, Grossmann Adolfné 2 kép és 2 nippes, Grossmann Mar-git 2 nippes, Náthan Henrikné 5 korona, Perl Albert 5 korona, Wix Miksa 4 bögre, Ujhelyi Attila 10 korona, Klíma Vilmosné 1 virágtartó és 1 nippes Draskóczy, Jordánfalvi Ivanka Zsigmond Záhures 1 korona. Toper-ecz Sándor 2 korona, Singer Márta Predvriczkó hümezt terítő, Eder Ferencz Znióváralja asztalfutó, Schön-aiich Anna Znióváralja, toilet-kassettát, 6 darab finom szappant, 3 doboz puder és 6 üveg parfüm, Somogyi Gézáné Znióváralja, ezüst kompót tálat, Fülles Károlyné Znióváralja moeca service, Kéziróza Predvriczkó vaj-tartó, Zvada Antalné Vrickó kézimunka-kosarat, Babu-sek Frigyesné Znióváralja két díszlátót és Spiz Ivona Vrickó díszterítő. — A rendezőség a sorsolásról jegyzé-ket nem vezethetett, hanem a kisorsolt tárgyakat legott átadta a jelenvolt nyereknek, a kik nem sorsolt így szintén az át nem vett tárgyak pedig egyelőre az egyesületi alelnök őrízete mellett az egyesült birtokokban maradtak. A nyeremánytárgyak gyűjtése körül kü-lönösen Keviczky Istvánné és öz. Rakcsányi Gusztá-vné vál. tagok fejtettek ki fáradságtalan buzgal-mat s a szebbnél-szebb tárgyakat szolgáltatták be a stubnyafürdői rendezőséghez, amiótt nekik külön is köszö-netmond az elnökség. Mindazoknak, a kiknek az ün-nepség rendezése és a szép sikerelérése körül részük volt, így szintén azoknak is, a kik a nemes cselebr. adakozni, az ünnepségen megjelenni s ezzel az emberbaráti célt előmozdítani szivesek voltak, igaz és színté köszönetét fejezi ki Turóc-Szt. Mártonban 1902 Szt. István napján az elnökség — Véglí bizonyítja az egyesület pénztáros, hogy a mulatság jövedelme címen a rendezéségtől 1006 koronát átvett és a Turóczy Kerekedelmi és Hitelinté-zetbe elhelyezte.

Szerkesztői üzenetek.

R. J. Besztercebánya. Szíves üdvözléttel viszonzok s alkalommal új ottóbanom felkeresni — ? Stubnyafürdő. A fűmunkatársunkhoz intézett **alóris nélküli** levél lapunk zárta-kor érkezett, így hát a kérd. (saj nyeremányszámokat csak jövő számbunkban közölhetük.)

Felölös szerkesztő: **Berecz Gyula.**
Fűmunkatárs: **Bánfi János**

Kiadó lakások.

Fő-ut 63-ik számu házban 2 lakás f. évi november hó elsejétől kiadó. Mindegyik két szoba, konyha, éléskamra, pincze és egyéb tartozékokból áll. 200, illetve 360 korona a végső ár. Megtekinthető bármikor. Értekez-hetni személyesen Mitrovszky R. urral, vagy levélileg Gazdik Jánosnéval Kőrmezőbányán.

Nagy jövedelemre lehetnek szert tiszteletességre, egyé-lyen **kik egy órsóragu nényk-intézet** kárososodott sorostegyek melletti eb-nyk reszlefektetés mellett, eb-dára utállalják. Ajánlatok: **„Készvételssége”** 100% alatt **Haasenstein & Vogler** hirdetései k. Budapest, Dorottya-u-9. korlátnak.

SEIFERT JÓZSEF POZSONY, Halászkapu 4.

os. és kir. udvari fegyver szállító Inter-urbahn telefon 252-ik sz.

Ajánlja dús raktárat
HENRI PIEPER ERDETI KRUPP FRIGYES-féle
DIANNA-FEGYVEREIBŐL különleges acélesőví különleges acélesőví
ugyszinte Raitonell kakasnélküli fegyverekből. fegyverekből
eredeti gyári árákon.

Ezen fegyverek a jelenkor legmegbízhatóbb és legjobban lövő vadász-fegyverei és kimerítő leírásai, valamint számos előkelő vadászatkövelő és bivatós vadász referenciájával, ugyszintén á r j e g z é k k e l készséggel szolgálók.

Os. és kir. állami áruda által osztrák magyar fűstnélküli 1. számú vadászati és taresa loporral töltött töltények, továbbá szállított minden fajta kész vadászöltényeket mindenkor pontosan és frissen töltve, minden kalib-erűhöz legelőbb áron.

Vadászati, utazási és sport-különlégségek.
Saját lövőde. A pozsonyi II. Mezőgazdasági országos kiállítás alkalmából vada-szfégyverem és vadászoköziműzda választekban lesznék kiállítás, melyek eladók is, mit is a t. közönség becses figyelmébe ajánlok.

Kiadótulajdonos: **özv. Moskóczy Ferencz.**

Egyedül valódi angol **BALZSAM** Thierry A. gyógyszerésztől

Közegészségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva

Az ivergek felszerése a kereskedelmi törvények védjegyoltalma alatt áll.

Ezen balzsam bűlszög és külsőleg használható. — 1. A tűdők-nek és melnek összes betegeségénél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarthust és köpékválást, a fájdalom köhögésnek elejét veszi, sőt még régibb betegeségeket is gyógyít. 2. Kitűnő harással van torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok összes betegeségénél. 3. Alaposan kiűrja a hideglétezt. 4. Meglepe gyorsan gyógyít gyomor-gyógyit, kököt és szaksztrókat. 5. A torokny használat és kórisz-fűtő, tisztítja a veséket, megszünteti a hypocondriát és melankóliát és előmozdítja az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnő hatása van fog-fájásnál, lyukas fogaknál, szájjegynél, továbbá minden fog- és szá-jbetegeségnek és megszünteti a felbűfögést, valamint a száj és gyom-rosz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden sebre, úgy-mint hópörörséni, sípuly, szemölcs, égési seb, **fagyott testrészt**, rüh, kőcs, fűtő, kököt és szaksztrókat. 8. A torokny használat, zúgást, szaksz-tást, közhésvényt, fűfűfűst stb. **Tessék mindig vigyázni a zaldapacza védjegyre, mint felt látható!** Hamisításoktól legelőbb óvsszer egyene-sen a gyárból eredeti kartonokban bementve az osztrák-magyar mo-narchia minden postállomására 12 ktséi, vagy 6 dupla füvet 4 koronáért hozatni. Bosznia és Hercegovinába 4 kor., 60 fillér. Ke-vezebb nem küldetik. Szétkúrdiles csak az öszseg előzetes utalványo-zás vagy lefektése mellett.

ICH DIEN
Allein echter Balsam
aus der Schotteg-Appothek
A. Thierry in Progradá
120 Reichs-Str. 21. Brestna.

Miért szenved? mikor önnek biztos gyógyulásra a legregibb sebeknél is kiá-tása van és majdnem mindig elkerülheti a fájdalom-opera-ciót vagy amputálást, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi centifolia-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalom megelűzésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használhatók, a gyermekekagyasok elhajtásánál, a tejelválasztás akadályainál, melkemenyedségnél, vörheny-nél, mindenféle régi bajnál, nyílt sebeknél lábákon és csontokon, sebeknél sósosuz. dagadt lábáknál, sőt eszontánál is; fűtő, szurt, lőt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegtenestek kiválasztásánál, mint üveg-és fűszáknál, homok, dara, fűszál; mindenféle dagaszt, kinővés, karunknyúlás, új képződemények, valamint raknál, kőrőmörögésnél, kőrőmörögésnél, hólyagok, menőstü kisbeszedett lábáknál, **ezt sebek minden nemét, fagyott testrészeket, a betegnek fekvőstől kezdve sebeit, a nyakaton támasztogató, vérdagant, fűfűajt és a gyermekek sebesedéstől** stb. stb. Szétkúrdiles csak az öszseg előzetes beküldése ellenében. 2 tégeley bizonyítvány eredetben megtekinthető. Mindenkit övök hamisítványok vételétől és kérem vigyázni, hogy minden tégeleyen a czög: **„Orangyal-gyógyiszerár Thierry (Adolf) Limited Progradá”** beögetve legyen.

E két gyógyszerében felülmúlhatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régibb lesz, annál értékesebb és hathatósabb, és sem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában kúrdithető. Majdnem mindig van hatásuk és segítnek, legalább az orvos megérkezéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy effle sokszorososan ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak keletkezőbb a pénz töljük ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert jó, ósok, megbízható amillet teljesen ártatlan, világhírű szernél, melyeknek minden eszandnál találatoknál kelene lenni. A hol a fent ismertetett gyógyszeréket valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és ezimezni:

Thiery (Adolf) gyógyszerész Limited Orangyal-gyógyiszerár. Progradá Rohitsoll Sauerbrunn mellett.

Közp. raktár Budapestben; Török J. gyógyszerész, Zágrábban; Mittelbach J. és Bésben; Brady C. gyógyszerésznél, Vidéken kaplató: **Gazdik János gyógyszerárban Kőrmezőbányán**

Nyom. a turóczenzentráton magyar nyomdában. — Moskóczy F. né.